

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tas-26 ta' Marzu, 2009

Citazzjoni Numru. 1149/1994/1

**Charles Attard, socju fis-socjeta` an nom collectif
Attard Brothers u b`digriet tad-19 ta' Mejju 1995
Charles Attard ghan-nom tas-socjeta` Attard Brothers
gie awtorizzat jintervieni "in statu et termini".**

VS

Maurice Attard.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 11 ta' Awwissu 1994 a fol. 1 tal-process, u pprezentata quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Godwin Miscat Azzopardi fejn gie premiss:-

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-konvenut ghal hafna snin sal-24 ta' Mejju 1993 kien impjegat mas-socjeta` en nom collectif Attard Brothers sidien tal-Marbelt Department Stores, ta' Cross Road, Marsa li taghha l-attur huwa wiehed miz-zewg socji b' sehem indaqs.

Illi matul l-impjieg tieghu mas-socejta` Attard Brothers il-konvenut agixxa b'mod irresponsabbli, kif specificat aktar fid-dikjarazzjoni attrici, u b'hekk ikkaguna dannu lis-socjeta` imsemmija u ghalhekk lill-attur bhala socjeta` fiha;

Illi matul l-istess impjieg il-konvenut zvolta attivita` in konkorenza mas-socjeta` u ghamel dan anke waqt il-hin li huwa kien obligat jiddedika ghax-xoghol tas-socjeta` u appropria ruhu indebitament minn facilitajiet u mezzi tas-socjeta` msemmija, kif aktar imfisser fl-annessa dikjarazzjoni, u dan kollu ghad-dannu tas-socjeta` u ghalhekk ghad-dannu tal-attur;

Illi kemm waqt li kien ghadu fl-impjieg tas-socjeta` kif ukoll wara meta waqqaf kumpanija, Sonlit Ltd., b'konkorenza diretta ghas-socjeta` msemmija, il-konvenut mexa b'mod zleali mas-socjeta` billi immanuvra halli jisraq ghalih id-ditti li kienu jahdmu mas-socjeta`, il-klijenti taghhom, u anke xi impjegati mportanti tas-socejta`, u billi xandar notizji hziena dwarha, bhal li s-socjeta` ma kinetx ser tkompli topera fl-oqsma tas-sounds, vision disco, u entertainment technology, u li dik l-attivita` kummercjali kienet ser tghaddi taht il-kumpanija Sonlit Limited tal-konvenut, kif aktar spjegat fid-dikjarazzjoni tal-attur u b'hekk il-konvenut arreka danni lis-socjeta` imsemmija u ghalhekk arreka danni lill-attur.

Illi l-konvenut b'mezzi attigwi ostakola lis-socjeta` msemmija u l-Marbelt milli jkomplu jaghtu s-servizzi taghhom lill-klijenti taghhom u intrometta ruhu halli jkun huwa li jaghti dawk is-servizzi taht l-isem tal-kumpanija tieghu Sonlit Ltd., kif aktar imfisser fid-dikjarazzjoni tal-atturi, u b' hekk ikkaguna danni lis-socjeta` imsemmija u ghalhekk lill-attur.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-konvenut approprija ghalih u ghall-kumpanija tieghu minn dokumenti tal-kummerc kif ukoll minn appart u oggetti ohra proprjeta` ta' Attard Brothers, u ghalkemm mitlub, baqa' ma kkonsenjhomx lil din is-socjeta`, u b'hekk ikkaguna dannu lilha u ghalhekk lill-attur;

Illi ghalhekk l-istess atturi talbu lis-socjeta` konvenuta tghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:-

1. Tiddikjara li l-konvenut, ghar-ragunijiet premessi, huwa responsabbli ghad-danni kollha li arreka lis-socjeta` Attard Brothers, huwa lill-Marbelt Department Stores u lill-attur, bhala socju tal-istess socjeta`.
2. Tillikwida d-danni hekk ikkaguni lill-attur u
3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur id-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez, kontra l-konvenut ingunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista tax-xhieda u dokumenti esebiti a fol. 4 et seq u 5 tal-process;

Rat li din il-kawza kienet appuntata ghas-smigh minn din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor Godwin Muscat Azzopardi ghas-seduta tal-24 ta' Novembru 1994.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' Maurice Attard datata 7 ta' Settembru 1994 a fol. 9 tal-process fejn gie eccepit:-

1. Preliminarjament id-dannu soffert gie soffert *se mai*, mis-socjeta` Attard Bros u mhux mill-attur personalment ghaldaqstant il-konvenut ghandu jigi liberat mid-domandi.
2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi l-konvenut ma kkawzax id-danni allegatament sofferti.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol. 10 u 11 tal-process.

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet ta' Maurice Attard datata 6 ta' Dicembru 1994 a fol. 15 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Geoffrey Valenzia fejn fis-seduta tal-31 ta' Jannar 1995 meta ssejthet il-kawza deher Dr. Karmenu Mifsud Bonnici ghall-attur u ittratta l-punt legali sollevat mill-eccezzjonijiet tal-konvenut u minghajr pregudizzju ghal dan huwa talab li f'din ic-citazzjoni u kull fejn tirrikorri wara l-kliem "Charles Attard socju fis-socjeta` ghan-nom kollettiv Attard Brothers" jizdiedu l-kliem "u in rappresentanza tal-istess socjeta`" u dana skont l-**artikolu 7** tal-Istatut. Il-Qorti rriservat li tipprovdri dwar it-talba tal-attur wara li tisma' l-konvenut jghid jekk se jopponiex jew le.

Rat ir-rikors ta' Charles Attard datat 18 ta' Mejju 1995 a fol. 27 tal-process fejn talab li s-socjeta` Attard Brothers tintervjeni fil-kawza "*in statu et termini*".

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Geoffrey Valenzia fejn fis-seduta tat-30 ta' Gunju 1995 il-Qorti nnominat lil Dr. J. Caruana Scicluna biex jirrelata dwar it-talba attrici wara jiehu konjizzjoni tat-talbiet attrici.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Noel Arrigo fejn fis-seduta tal-10 ta' Marzu 1997 il-Qorti gie nfirmata li l-Perit Legali Dr. Joseph Caruana Scicluna xtaq li jkun sostitwit. Il-Qorti laqghet it-talba. Innominat monflokli lil Dr. Veronica Galea Debono bl-istess inkarigu u fakultajiet.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel David Scicluna fejn fit-23 ta' Mejju 2000 meta ssejthet il-kawza deher biss l-Prof Ian Refalo u l-kawza giet differita *sine die*.

Rat ir-rikors ta' Charles Attard noe datat 7 ta' Awwissu 2000 a fol. 46 tal-process fejn l-esponenti talab lill-Qorti tirriappunta l-kawza ghas-smigh; u l-Qorti kif diversament presjeduta laqghet it-talba u rriappuntat il-kawza ghall-1 ta' Dicembru 2000 kif jidher moghti fid-digriet tad-9 ta' Awwissu 2000 a fol.47 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel David Scicluna fejn fis-seduta tal-25 ta' Gunju 2001 meta ssejhet il-kawza deher il-konvenut assistit mill-Prof. Refalo. Il-kawza giet differita *sine die*.

Rat ir-rikors tal-attur datat 13 ta' Novembru 2001 (fol.58) fejn talab li din il-kawza tigi riappuntata ghas-smigh *stante* li l-esponent ghandu nteress li tigi deciza; u l-Qorti kif diversament presjeduta laqghet it-talba u rriappuntat il-kawza ghas-16 ta' Jannar 2002 b'digriet moghti fl-14 ta' Novembru 2001 (fol.59).

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Anton Depasquale.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Noel Cuschieri fejn fis-seduta tal-5 ta' Frar 2003 meta ssejhet il-kawza la deher l-attur u anqas id-difensur tieghu u l-kawza giet differita *sine die*.

Rat ir-rikors ta' Charles Attard *nomine* fejn talab ir-riappuntament tal-kawza ghas-smigh; u l-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallel Noel Cuschieri, bid-digriet taghha moghti fid-29 ta' April 2003, irriappuntat din il-kawza ghas-smigh ghas-6 ta' Gunju 2003 bin-notifika lill-partijiet.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta tat-18 ta' Gunju 2003 fejn meta ssejhet il-kawza ma deher hadd u l-kawza giet differita *sine die*.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat ir-rikors ta' Charles Attard datat 25 ta' Novembru 2003 (fol.73) fejn talab lill-Qorti joghgobha tirriappunta din il-kawza ghas-smigh; u l-Qorti kif diversament presjeduta, bid-digriet taghha moghti fil-5 ta' Dicembru 2003, laqghet it-talba u rriappunta l-kawza ghall-21 ta' Jannar 2004.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma quddiem il-Qorti kif hekk presjeduta tas-17 ta' Jannar 2006 fejn il-Qorti nnominat bhala Assistent Gudizzjarju lil Dr. Josette Demicoli sabiex tisma' l-provi.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma l-Assistent Gudizzjarju Dr. Josette Demicoli.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif presjeduta fejn fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2008 il-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-26 ta' Marzu 2009.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Charles Attard et noe datata 9 ta' Dicembru 2008 a fol. 174 tal-process.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Maurice Attard datata 6 ta' Frar 2009 a fol. 183 tal-process.

Rat ix-xhieda kollha hemm moghtija.

Rat l-atti kollha pprezentati mill-partijiet u d-digrieti relattivi.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza fejn l-attur Charles Attard qed jallega li l-agir tal-konvenut bhala impjegat tas-socjeta' en nom collectif Attard Brothers irreka danni lill istess socjeta' u ghaliex l-attur huwa socju fl-istess socjeta' allura jikkontendi li gew ikkawzati danni lilhu personalment.

Jinghad li s-socju l-iehor tal-istess socjeta' huwa John Attard, missier il-konvenut.

Illi l-ewwel eccezzjoni hija fis-sens li l-attur personalment ma' ghandu l-ebda locus standi ghaliex se mai tali allegati danni setghu biss jigu kkawzati lis-socjeta' msemmija, li ghandha personalita' guridika distinta minn dik tas-socji taghha u ghalhekk l-azzjoni kienet tispetta lill-istess socjeta' u mhux lill-attur fil-kapacita' tieghu personali.

Illi ma hemm l-ebda dubju li kull azzjonisti jew socju f'socjeta' li ghandha personalita' legali distinta minn dik tal-membri taghha, ghandu drittijiet u obbligi personali li jispettaw lilu bhala azzjonista li huma pero' distinti mid-drittijiet u obbligi spettanti tal-istess socjeta' ("**Cecil Pace proprio et nomine vs Emanuel Bonello**" – A. C. 31 ta' Lulju 1996). F'dan il-kaz ma jirrizultax li l-azzjoni attrici tista' tigi accettata la taht il-kappa ta' azzjoni personali u lanqas taht il-kappa ta' *derivative action* u dan ghaliex l-azzjoni kellha tigi ezercitata mill-istess socjeta' en nom collectif u ma jidhirx li qabel din il-kawza l-attur ha xi rimedji ohra qabel ma ppropona din il-kawza f'ismu ("**Edgar Bonnici Cachia nomine vs Oliver Agius**" – A. K. – 6 ta' Novembru 1991) u "**Charles Attard et nomine vs Charmaine Vella et**" - P.A. (NC) – 31 ta' Mejju 2007).

Illi fil-fatt kif osservat fis-sentenza "**Anthony Bugeja vs Carmelo Agius et**" (A.C. – 4 ta' Ottubru 1991) "*kwistjonijiet ta' responsabilita' huma distinti mill-elementi l-ohra tal-personalita' guridika u tar-rappresentanza, u meta dik id-distinzjoni ma tinzammx il-konsegwenti konfuzjoni ggib maghha wkoll konfuzjoni fis-soluzzjonijiet guridici*". Dan huwa iktar relevanti meta fil-kaz ta' socjeta' en nom collectif fejn is-socji huma responsabbli fi grad illimitat ghad-djun u passivita' tas-socjeta', izda din ir-responsabilita' mhijiex wahda solidali mal-istess socjeta u tapplika biss fejn l-assi tas-socjeta' ma jirrizultawx li huma bizzejjed sabiex jaghmlu tajjeb ghad-dejn taghha; izda dan bl-ebda mod ma jfisser li s-socji u l-istess socjeta' huma haga wahda, anzi jikkonfermaw li s-socjeta' ghandha personalita' guridika distinta mill-istess socji ("**Michael J. Falla vs John H. Sorotos**").

Illi mela allura tali azzjoni odjerna kienet tispetta lis-socjeta' u mhux lis-socju fil-kwalita' tieghu personali u l-fatt li huwa intervjena fil-kawza ghan-nom tal-istess socjeta' ma jbidel xejn minn dan kollu fuq kollox ghaliex l-intervenut fil-kawza ma huwiex parti fil-kawza – u dan apparti li jidher li l-partecipazzjoni tal-attur fil-kawza ghan-nom tal-istess socjeta' ma jirrizultax li sar b'xi rizoluzzjoni tal-istess socjeta', anzi sar fuq inizjattiva unilaterali tieghu. Ghalhekk l-ewwel eccezzjoni qed tigi milqugha.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tilqa' l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut u tillibera lill-istess mill-osservanza tal-gudizzju, u b'hekk **tichad it-talbiet attrici**.

Bl-ispejjez kontra l-attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----